

**VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
MINISTARSTVO GOSPODARSTVA,
RADA I PODUZETNIŠTVA**

**PROGRAM
POTICAJA MALOG I SREDNJEG PODUZETNIŠTVA**

PROGRAM POTICAJA MALOG I SREDNJEG PODUZETNIŠTVA

I UVOD

Pred Hrvatskom je put u društvo razvijenih – članstvo u Europskoj uniji. Članstvo u EU i tržišno gospodarstvo treba promatrati u smjeru postizanje konačnog cilja – stvaranja konkurentnog gospodarskog sustava koji će biti sposoban uklopiti se u globalno tržišno natjecanje (uz postizanje maksimalno ostvarivog i stabilnog rasta životnog standarda za sve građane).

U programu Vlade RH malo i srednje poduzetništvo smatra se pokretačkom snagom hrvatskog gospodarstva. Promjena društvenog i gospodarskog sustava nemoguća je bez oslonca u građanima spremnima na samostalnu poslovnu inicijativu.

Porast zaposlenosti, podizanje životnog standarda i nov zamah nacionalnog gospodarstva, mogući su jedino uz punu podršku poduzetništvu. Svjetsko je iskustvo pokazalo da su malo i srednje poduzetništvo, odnosno mala i srednja poduzeća glavni pokretači gospodarskog razvitka i generatori novih radnih mjesta.

Mala i srednje poduzeća okvir su za realizaciju poduzetničkih inicijativa koje čine osnovu gospodarstva.

II OCJENA STANJA

Prema podacima DZS-a, u Hrvatskoj posluje oko 64.200 malih i srednjih trgovačkih društava s oko 430.000 zaposlenih, što čini 98,8 posto ukupnog broja društava (tranzicijske zemlje između 96 i 99 posto); 54,7 posto zaposlenosti; 44,2 posto ukupnog prihoda (tranzicijske zemlje 55 do 70 posto), te 60 posto sudjeluju u prihodu od izvoza.

Koncem 2003. godine u Obrtnom registru evidentirano je 102.185 registriranih obrta sa 140.158 zaposlenih. Samo u prva tri mjeseca ove godine registrirano je oko 1.800 novih obrta.

Registar Trgovačkog suda bilježi 917 registriranih zaduga koje zapošljavaju 4.750 zaposlenika, i 19.828 zadrugara. Zadrugari udruženi u poljoprivrednim i zanatskim zadrugama ostvaruju poduzetničku djelatnost uglavnom kroz samozapošljavanje.

Prema područjima djelatnosti kojima se bave mala i srednja trgovačka društva, trgovina je zastupljena s 41,7 posto; poslovanje nekretninama, iznajmljivanja i poslovne usluge 17,2 posto; prerađivačka djelatnost 14,7 posto i graditeljstvo 8,9 posto.

Po županijama, najveći broj malih i srednjih trgovačkih društava je u Zagrebu i Zagrebačkoj županiji (40,6 %), slijede Splitsko-dalmatinska županija (10,2 %), Primorsko-goranska (9,3 %), Istarska (8,1 %) i Osječko-baranjska županija (4,9 %), dok sve ostale županije čine 26,9 % društava.

TEA index koji mjeri broj novoosnovanih poduzeća u protekla 42 mjeseca, prema broju odraslih stanovnika u Hrvatskoj je 3,6 dok je za Poljsku 4,4; Sloveniju 4,6; Mađarsku 6,6; Irsku čak 9,1.

TEA index po regijama pokazuje da je najveća poduzetnička aktivnost u Istri i Primorsko-goranskoj županiji (4,47), zatim u Zagrebu i okolici (4,38), a najmanja u Lici (2,18) i Slavoniji (2,11).

Poduzetnička snaga županija mjerena prema broju poduzetnika pokazuje najveći udio grada Zagreba (33 %), zatim slijedi Splitsko-dalmatinska županija (10,6 %), Primorsko-goranska (9,2 %) i Istarska (8 %).

Po strukturi udjela u ukupnim prihodima prednjači grad Zagreb, sa čak 48,9 %.

Iz svih ovih pokazatelja jasno je da ne možemo biti zadovoljni tempom pokretanja poduzetničkih inicijativa i financijskom snagom malih i srednjih poduzeća.

Od ostalih slabosti u ovom sektoru treba navesti i: neravnomjeran razvoj malog i srednjeg poduzetništva po županijama, premali udio proizvodnih djelatnosti, a posebno izvoznih, nepovezanost malih međusobno, i malih sa velikim gospodarskim subjektima, veliki udio sive ekonomije, neprilagođenost obrazovnih programa (posebno u stručnim školama), nedostatak određenih zanimanja, izostanak marketinškog pristupa poslovanju, zastarjela tehnologija, velike administrativne prepreke, premalo investicija u poduzetničku infrastrukturu (poduzetničke zone), loše poduzetničko ozračje, preskup kapital (visoka kamatna stopa), otežan put do financijskog kapitala (jamstva).

III CILJEVI RAZVOJA MALOG I SREDNJEG PODUZETNIŠTVA

Ovim Programom žele se stvoriti pretpostavke koje bi vodile ispunjenju sljedećih ciljeva:

- ravnomjerni razvoj svih dijelova Hrvatske,
- povećanje broja malih i srednjih poduzeća (TEA index 10),
- izgradnja novih poduzetničkih zona,
- uklanjanje administrativnih prepreka,

- povećanje konkurentnosti (ulaganjem u razvoj, obrazovanje, nove tehnologije,)
- promjena strukture djelatnosti u korist proizvodnje
- jačanje izvozne orijentacije,
- stvaranje pozitivnog poduzetničkog ozračja (razvijanje poduzetničke kulture),
- povezivanje unutar malog gospodarstva kao i malih s velikim gospodarskim subjektima (zadrugarstvo, clusteri, kooperacija,)
- povećanje broja zaposlenih s 1,4 na 2 zaposlena po obrtu,
- porezno rasterećenje,
- brže uključivanje u poduzetništvo posebnih ciljnih skupina (mladi, žene, branitelji),
- izobrazba za poduzetništvo i osposobljavanje poduzetnika kroz dopunsko obrazovanje.

IV MJERE I AKTIVNOSTI U OSTVARENJU CILJEVA POTICAJA MALOG I SREDNJEG PODUZETNIŠTVA (2004. – 2008.)

1. Stvaranje pozitivnog poduzetničkog ozračja (razvijanje poduzetničke kulture)

Poduzetništvo je u našem društvu nedovoljno podržavano. Građani poduzetnike najčešće doživljavaju kao ljude koji se žele brzo obogatiti i koji djeluju na granici dopuštenog. U cilju promicanja poduzetništva potrebno je ostvariti sljedeće projekte:

- 1.1. *Formirati stalnu radnu skupinu koja će imati za cilj ugraditi u obrazovane programe od primarnog do tercijalnog obrazovanja opća poduzetnička znanja i vještine.
Nositelji: MZOŠ, MGRP.
Rok: Šk. godina 2005/6.*
- 1.2. *Projekt «Učenička zadruga i «Učeničko poduzeće»
Cilj je poticanje i podrška radu učeničkih zadruga i učeničkih poduzeća u osnovnim i srednjim školama i animiranje učenika za zadrugarstvo i poduzetništvo.
Mjere: tekuće donacije u novcu.
Nositelji: MGRP, MZOŠ, HOK, HGK.
Rok: kontinuirano*

1.3. Projekt «Zadrugar»

Cilj je kontinuirano informiranje, edukacija i afirmacija svih oblika zadruga i zadružnog poduzetništva, praćenje aktivnosti ministarstava i tijela državne uprave vezanih za zadrugarstvo. Provodi se putem časopisa «Zadrugar» u suradnji s HSZ-om i Zadružnim savezom Dalmacije, nakladnikom časopisa «Zadrugar».

Mjere: tekuće donacije u novcu

Nositelji: MGRP, HSZ, ZSD

Rok: kontinuirano

1.4. Projekt «Poduzetnik»

Cilj je kontinuirano informiranje o poduzetničkim pothvatima, kao i afirmacija svih oblika poduzetništva, praćenje aktivnosti ministarstava i tijela državne uprave vezanih za poduzetništvo. Provodi se putem časopisa «Poduzetnik» kojeg izdaje MGRP.

Nositelji: MGRP, HOK, HGK

Rok: kontinuirano

1.5. Stalna promidžba u javnosti putem svih oblika sredstava javnog priopćavanja

Nositelj: MGRP

Rok: kontinuirano

2. Uklanjanje administrativnih prepreka

Neophodno je ukloniti administrativne prepreke u svim fazama životnog ciklusa poduzetničkog pothvata. Upravne postupke treba pojednostaviti i ubrzati, te uvoditi internetizaciju upravnih procesa (e-Hrvatska). Službenike državne uprave i lokalne samouprave treba odgajati u duhu odgovornog služenja građanima i poduzetnicima. Treba izgraditi učinkovit sustav nadzora, zakonitosti, kvalitete rada i etičnosti službenika kako u upravi, tako i u javnim i komunalnim poduzećima. Nužno je izmijeniti zakone i propise kako bi se maksimalno skratili rokovi za registraciju obrta ili tvrtke, izdavanje lokacijskih i građevinskih dozvola (maksimalno 30 dana), te smanjiti iznose javno-bilježničkih usluga i ostalih taksi. U cilju boljeg informiranja poduzetnika, rješavanja administrativnih poslova na jednom mjestu, potrebno je otvoriti one-stop-shop urede na državnoj i lokalnim razinama.

Nositelji: sva ministarstva i Državni ured za upravu

3. Izgradnja poduzetničke infrastrukture (poduzetničke zone)

3.1. Projekt «Poduzetničke zone»

Cilj je u suradnji sa županijama, gradovima i općinama pokrenuti izgradnju poduzetničkih zona kao jezgri gospodarskog razvitka.

Mjere: Prema Programu razvoja poduzetničkih zona

Nositelj: Povjerenstvo za provedbu Programa

Rok: kontinuirano

3.2. Projekt «Poduzetnički centri»

Cilj je oformiti i osposobiti poduzetničke centre koji predstavljaju središte stručne i savjetodavne pomoći za poduzetnike (naročito početnika).

Mjere: tekuće donacije u novcu

Nositelji: MGRP, JLS

Rok: kontinuirano

3.3. Projekt «Poduzetnički inkubatori»

Cilj je oformiti i osposobiti poduzetničke inkubatore koji pružaju značajnu sigurnost poduzetnicima u početku poslovanja (do 7 godina), povoljnu rentu poslovnog prostora i stručnu pomoć.

Mjere: subvencije i potpore poduzetnicima u inkubatorima, kao i samim inkubatorima

Nositelji: MGRP i JLS

Rok: kontinuirano

4. Izobrazba i stručna pomoć poduzetnicima

4.1. Projekt «Mreža konzultanata»

Cilj je organizirati i osposobiti mrežu konzultanata za struču pomoć poduzetnicima, naročito početnicima u startu i fazi razvoja do dvije godine.

Nadzor nad radom konzultanata provodi MGRP, a organizaciju mreže konzultanata HAMAG.

Mjere: tekuće donacije u novcu

Nositelji: MGRP, HAMAG, HGK

Rok: početak 2005.

4.2. Projekt «Izobrazba poduzetnika»

Cilj Programa je organizacija seminara i praktičnih radinica, osmišljenih temeljem posebno izrađeni programa za pojedine ciljne skupine poduzetnika kako bi se razvile njihove vještine i znanja.

Mjere: subvencije troškova poduzetnika

Nositelji: MGRP, JLS

Rok: kontinuirano

4.3. Projekt «Izobrazba savjetnika»

Cilj je osposobljavanje djelatnika u gospodarskim asocijacijama (komorama, udrugama, savezima) i jedinicama područne i lokalne samouprave koji surađuju s poduzetnicima.

Mjere: subvencije troškova savjetnika

Nositelji: MGRP, JLS, Drž. ured za upravu

Rok: kontinuirano

4.4. Projekt «Poduzetnik početnik»

Cilj je pomoći poduzetnicima početnicima kroz izobrazbu, stručnu i savjetodavnu pomoć.

Mjere: subvencije troškova edukacije

Nositelj: MGRP, HAMAG, HZZ

Rok: kontinuirano

4.5. Projekt «Spectra»

Cilj Projekta «Spectra» predstavlja ostvarenje Programa tranzicije i zbrinjavanja izdvojenog osoblja MORH-a, s ciljem stručne pomoći izdvojenom osoblju kako bi se lakše uklopilo u civilnu zajednicu.

Mjere: davanje stručne podrške

Nositelji: MORH, MGRP, Međuministarsko operativno vijeće

Rok: kontinuirano

5. Mjere za razvoj obrtništva

5.1. Projekt «Dokvalifikacije i prekvalifikacije u obrtu»

Cilj je prilagođavanje kvalifikacijske strukture radno sposobnog stanovništva, posebice nezaposlenih za potrebe obrtništva.

Nositelj: MGRP, HOK, HZZ

Rok: kontinuirano

5.2. Projekt «Stipendiranje učenika u deficitarnim zanimanjima»

Cilj je poticanje učenika na školovanje u deficitarnim obrtničkim zanimanjima.

Nositelj: MGRP, HOK, HZZ

Rok: 15. srpnja 2004.

5.3. Projekt «Razvoj strukovnih škola»

Cilj je unaprijeđenje rada srednjih strukovnih škola koje obrazuju učenike za rad u obrtničkim zanimanjima.

Nositelj: MGRP, MZOŠ
Rok: 30. rujna 2004.

5.4. Projekt «**Praktična nastava**»

Cilj je poticati obrtnike koji sudjeluju u obrazovanju učenika za obrtnička zanimanja (primatnje učenika na praktičnu nastavu).

Nositelj: MGRP, HOK
Rok: 30. rujna 2004.

5.5. Projekt «**Razvoj majstorskih škola**»

Cilj je pomoć u pripremi kandidata za polaganje majstorskih ispita i ispita o stručnoj osposobljenosti, kao i stručno usavršavanje nastavnika strukovnih škola i majstora – stručnih učitelja.

Nositelj: MGRP, MZOŠ, HOK
Rok: lipanj 2004.

5.6. Projekt «**Stručno usavršavanje obrtnika**»

Cilj je stručno usavršavanje obrtnika, njihovo osposobljavanje za rad s novim tehnologijama, kao i stjecanje novih znanja i vještina radi povećanja poslovne efikasnosti.

Nositelj: MGRP, HOK
Rok: kontinuirano

5.7. Projekt «**Tradicijski obrti**»

Cilj je očuvanje kulturnog nasljeđa i tradicijskih gospodarskih vrijednosti (edukacija, radionice).

Nositelj: MGRP, HOK
Rok: kontinuirano

5.8. Projekt «**Razvoj umjetničkih obrta**»

Cilj je očuvanje i poticanje razvoja obrta čiji proizvodi imaju umjetničku vrijednost.

Nositelj: MGRP, MK, Muzej za umjetnost i obrt
Rok: kontinuirano

6. Mjere za razvoj zadrugarstva

6.1. Projekt «**Nova zadruga**»

Cilj projekta je doprinjeti razvoju zadružnog poduzetništva kroz povećanje broja zadruga i zadrugara.

Mjere: subvencije troškova pri osnivanju
Nositelji: MGRP, HSZ
Rok: kontinuirano

6.2. Projekt «Razvoj proizvodnih zadruga»

Cilj je potaknuti razvoj proizvodnog zadrugarstva.

Mjere: subvencije i potpore

Nositelji: MGRP, MPVGŠ, HSZ, JLS

Rok: kontinuirano

6.3. Projekt «Zadružni sustav»

Cilj je podrška HSZ-a u realizaciji Projekta zadružne evidencije – registra.

Mjere: tekuće donacije u novcu

Nositelji: MGRP, HSZ

Rok: s obzirom na potrebu

7. Mjere za tehnološki razvoj i proizvodne programe

7.1. Projekt «Nove tehnologije»

Cilj je povećati konkurentnost poduzetnika kroz modernizaciju tehnoloških procesa.

Mjere: subvencije kamata na kredite za uvođenje novih tehnologija u proizvodnji, potpore

Nositelji: MGRP, MF, HBOR, poslovne banke

Rok: kontinuirano

7.2. Projekt «Inovacija»

Cilj je bolje iskoristiti inovatorstvo kao potencijal u stvaranju «hrvatskog proizvoda».

Mjere: subvencije troškova inovatora, nagrade, donacije

Nositelji: MGRP, HZTK, komore, udruge

Rok: kontinuirano

7.3. Projekt «Sustav kvalitete i tehničke regulative»

Cilj je u poduzetništvu postići razinu kvalitete i primjenu standarda prilagođenu EU normama, i time povećati konkurentnost na europskom tržištu.

Mjere: subvencije troškova vezanih za unaprijeđenje sustava kvalitete

Nositelj: MGRP, HOK, HGK, DZNM

Rok: kontinuirano

7.4. Projekt «Novi proizvod»

Cilj je poticanje razvoja novih proizvoda.

Mjere: subvencije troškova za razvoj novih proizvoda, potpore za promociju

Nositelj: MGRP

Rok: kontinuirano

7.5. Projekt «Finalni proizvod»

Cilj je potaknuti domaću proizvodnju na što viši stupanj finalizacije proizvoda.

Mjere: subvencije dijela troškova, potpore za promociju

Nositelj: MGRP

Rok: kontinuirano

7.6. Projekt «Domaći proizvod»

Cilj je poticati domaću proizvodnju kako bi se smanjila uvozna ovisnost.

Mjere: subvencije kamata na kredite, donacije, potpore

Nositelji: MGRP, MF, HBOR, poslovne banke

7.7. Projekt «Izvoz»

Cilj je povećati izvoz proizvoda i usluga.

Mjere: subvencija kamata na kredite za pripremu izvoza i za izvoz, potpora za promidžbu i sajmove, potpore za edukaciju

Nositelji: MGRP, MF, HBOR, poslovne banke

Rok: kontinuirano

7.8. Projekt «Turizam»

Cilj projekta je povećanje konkurentnosti i podizanje turističke ponude, povećanje smještajnih kapaciteta, afirmacija obiteljskog turizma i produženje turističke sezone

Mjere: subvencije kamata na kredite, potpore za promidžbu

Nositelji: MGRP, MMTOR, MF

Rok: kontinuirano

7.9. Projekt «Socijalne usluge»

Cilj je potaknuti poduzetničke aktivnosti u području socijalnih usluga, srkrbi o djeci, starijim i nemoćnim osobama.

Mjere: potpore, subvencije, edukacija

Nositelji: MGRP, MZSS, MOBMS, MF

Rok: kontinuirano

7.10. Projekt «Zajednički proizvod»

Cilj je poticati međusobno povezivanje malih i srednjih gospodarskih subjekata, te njih s velikima, u smjeru finalizacije proizvoda, racionalizacije proizvodnog procesa i povećanja konkurentnosti (zadrugarstvo, kooperacije, clusteri).

Mjere: osnovati stalnu stručnu skupinu za razvoj clustera, subvencije troškova u fazi povezivanja, potpore u promidžbi i obrazovanju

Nositelj: MGRP, HOK, HKG

Rok: kontinuirano

7.11. Projekt «Lokalni projekti razvoja – poduzetnik»

Cilj je jačanje poduzetništva po pojedinim regijama i područjima.

Mjere: subvencije kamata, potpore, donacije

Nositelj: MGRP, MF, HOK, HGK, JLS

Rok: kontinuirano

7.12. Projekt «Klub izvrsnih»

Cilj je jačanje i promocija poduzetništva putem najboljih poduzetnika, kao nositelja razvoja svoje regije ili svoje gospodarske grane.

Mjere: subvencije, donacije

Nositelji: MGRP, HOK, HGK, JLS

Rok: kontinuirano

7.13. Projekt «Jamstvo»

Cilj je pojednostaviti modele korištenja jamstva s namjerom potpore poduzetnicima nedovoljne kreditne sposobnosti.

Nositelji: MGRP, MF, HBOR, HAMAG

Rok: koncem 2004.

7.14. Projekt «Znanost i proizvodnja»

Cilj je povezati institute i sveučilišta s poduzetništvom kako bi se mlade stručnjake uključilo u rad na istraživačko-razvojnim ili drugim tehnološkim projektima.

Nositelji: MGRP, MZOŠ

Rok: kontinuirano

7.15. Projekt «Regionalne razvojne agencije»

Cilj je osnovati mrežu regionalnih razvojnih agencija usmjerenih na tehnološki razvoj i istraživanje.

Nositelji: MGRP, HGK, JLS

Rok: projekt započeti ove godine

8. Poticanje poduzetništva po ciljnim skupinama

8.1. Projekt «Poduzetništvo žena»

Cilj je omogućiti veće uključivanje žena u poduzetništvo.

Mjere: subvencije i donacije

Nositelji: MGRP, MOBMS, HZZ, JLS

Rok: kontinuirano

8.2. Projekt «Poduzetništvo mladih»

Cilj je stvaranje preduvjeta za veće uključenje mladih u poduzetništvo.

Mjere: subvencije troškova edukacije, donacije, potpore, subvencije na kamate

Nositelj: MGRP, MOBMS

Rok: kontinuirano

8.3. Projekt «Branitelji»

Cilj je braniteljima omogućiti uključenje u poduzetničke aktivnosti.

Mjere: edukacija, potpore, subvencije

Nositelj: MGRP, MOBMS

Rok: kontinuirano

V. ZAKLJUČAK

Za provedbu ovih mjera i aktivnosti MGRP će izraditi godišnje planove u kojima će biti detaljnije utvrđene provedbene aktivnosti, zadaće svakog nositelja i rokovi izvršenja, te točno definiran iznos sredstava.

Provedba ovih mjera i aktivnosti zasniva se na kvalitetnoj suradnji svih razina državne uprave, područne i lokalne samouprave, te institucija vezanih za gospodarstvo.

Pojedine mjere provode se u skladu s kriterijima i uvjetima koje će na prijedlog Ministarstva, gospodarstva, rada i poduzetništva utvrditi Vlada Republike Hrvatske.

Koordinaciju provedbe poticajnih mjera vršit će MGRP.